

Nr 150

Utlåtande i anledning av motioner om föräldrautbildning.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 313 av fru Hamrin-Thorell m. fl. och II: 347 av fru Anér m. fl. har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning om och förslag till en plan för försöksverksamhet med föräldrautbildning i enlighet med de riktlinjer som anges i motionerna.

I de likalydande motionerna I: 492 av fru Elvy Olsson m. fl. och II: 543 av fru Jonäng och fru Nilsson har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag om en plan för utbyggnad av föräldrautbildningen och en enhetlig organisation för verksamheten samt förslag om åtgärder från statens sida för att stimulera utbyggnaden i enlighet med de riktlinjer som anges i motionerna.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från skolöverstyrelsen. Överstyrelsen som finner det önskvärt med en utredning i begränsade former om och förslag till plan för försöksverksamhet med föräldrautbildning, bl. a. vid barnavårdscentraler och föreskoleinstitutioner (barnstugor), har anfört i huvudsak följande.

Skolöverstyrelsen betraktar de i motionerna berörda frågorna som synnerligen väsentliga inte bara med hänsyn till familjens harmoniska utveckling utan också med tanke på det enskilda barnets utveckling och förmåga att tillgodogöra sig skolans undervisning och fostran.

Föräldrautbildning sker för närvarande punktvis och riktar sig i första hand till föräldrar som aktivt söker kunskaper i frågor rörande utvecklingspsykologi och samlevnad mellan föräldrar och barn. Det vore önskvärt att denna utbildning breddades och gjordes tillgänglig för betydligt flera föräldrar eller blivande föräldrar.

I den obligatoriska skolan borde undervisning om människokunskap och i samlevnadsfrågor få större uppmärksamhet då utrymme härför kan skapas. Försöksverksamhet med sådan undervisning pågår sedan läsåret 1965/66 i det pedagogiska utvecklingsblocket i Karlstad. Man prövade först denna undervisning i årskurs 4 men har sedan följt upp den i senare årskurser. Erfarenheterna av denna försöksverksamhet är genomgående goda.

Det är också angeläget att, såsom föreslås, utöka den föräldrautbildning som förekommer vid vissa barnavårdscentraler. Viktigt är att dessa utrustas med barnpsykologisk expertis och att barnavårdscentralernas resurser byggs ut så att de kan bedriva en uppsökande verksamhet bland de föräldrar som tidigt släpper kontakten med barnavårdscentralen. Föräldrautbild-

ningen under moderns graviditetstid brukar centreras till den praktiska omvårdnaden av spädbarnet, medan psykologiska frågor beträffande barnets utveckling under den perioden som regel ej upplevs som aktuella.

När kontakten med barnavårdscentralen upphört, vore det önskvärt om förskolan och senare den obligatoriska skolan kontinuerligt kunde erbjuda föräldrar fortsatt utbildning och tillfälle till diskussioner i aktuella samlevnadsfrågor. Även här behövs psykologer eller i övrigt för uppgiften utbildade och lämpliga personer att tillsammans med lärare leda studiecirklar och diskussioner. Försöksverksamhet i likhet med den franska »Ecole des parents» skulle kunna prövas i förskolan och grundskolan. Det innebär regelbundet återkommande gruppdiskussioner omkring aktuella uppfostnings- och samlevnadsfrågor. De kunde anordnas på kvällstid i skolans lokaler och stå öppna för alla intresserade, föräldrar, lärare, elever.

Det är även viktigt att eleverna inom den kommande mellanskolan (som för närvarande utgör ca 80 % av årskullen) ges möjlighet till repetition och vidareutbildning i familjekunskap. Föräldrasituationen ligger då närmare i tiden för alla elever. Undervisningen bör ges åt både pojkar och flickor. Lika viktigt är det att dessa elevers föräldrar bereds tillfälle till sådan undervisning (t. ex. om tonårsproblem).

Överstyrelsen har i överensstämmelse med vad som sagts i det föregående uppmärksammat behovet av undervisning i samlevnadsfrågor och familjekunskap på alla nivåer inom skolan och kommer att aktivt verka för att en ökning av den utbildning som nu ges kommer till stånd och kontinuerligt utvecklas.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om betydelsen av vad som i motionerna kallas föräldrautbildning och finner det önskvärt att den verksamhet på området som redan är i gång utvidgas. Som framgår av skolöverstyrelsens yttrande kan man räkna med att överstyrelsen kommer att verka härför. Utskottet som vill understryka vikten av att så sker anser det inte erforderligt att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär utredning och förslag i fråga om ordnandet av föräldrautbildning. Ej heller synes det erforderligt att riksdagen begär förslag om åtgärder för att stimulera en utbyggnad av nämnda utbildning. Utskottet avstyrker därför motionerna och hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 313 och II: 347 samt I: 492 och II: 543, samtliga motioner i vad de avser en plan för utbyggnad av föräldrautbildningen,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 492 och II: 543 i vad de avser förslag om åtgärder för att stimulera utbyggnaden av föräldrautbildningen.

Stockholm den 11 november 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 146.